Cümle Bilgisi

Kısa açıklamalar • Her başlıkta 5 örnek

1. Cümle Nedir?

Bir duyguyu, düşünceyi, haberi veya isteği **tam olarak anlatan** sözcük ya da sözcük grubuna cümle denir. Cümle tek sözcükten de oluşabilir.

1. Kütüphaneden iki kitap aldım.

2. Bekliyorum.

3. Arkadaşımı görünce sevindim.

4. Bence kitap okumak yararlıdır.

5. Keşke yarın birlikte yüzsek.

2. Cümlenin Yazılışı

Cümle **büyük harfle** başlar. Haber cümleleri **nokta**, sorular **soru işareti** ile biter. Güçlü duygularda **ünlem** kullanılır.

1. Sabah erkenden yola çıktık.

2. Bu resmi kim yaptı?

3. Eyvah, anahtarımı unuttum!

4. Yarın geziye gelecek misin?

5. Yaşasın, yarışmayı kazandık!

3. Anlamlı ve Kurallı Cümle

Kurallı cümlede **işi, oluşu veya yargıyı bildiren bölüm sonda** bulunur. Bu bölüm sonda değilse cümle anlamlı olsa da kurallı değildir.

1. Gezdik dün müzeyi. → Dün müzeyi gezdik.

2. Açtı bahçedeki güller. → Bahçedeki güller açtı.

3. Öğretmen sınıfa bir harita getirdi. → Kurallı

4. Bu sokak çok sessizdir. → Kurallı

5. Okudum bütün kitabı. → Bütün kitabı okudum.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Cümle Bilgisi

Kısa açıklamalar • Her başlıkta 5 örnek

4. Olumlu ve Olumsuz Cümle

Olumlu cümle bir işin veya durumun **olduğunu**, olumsuz cümle **olmadığını** bildirir. Olumlu cümle her zaman sevindirici bir olay anlatmaz.

1. Bardağım kırıldı. → Olumlu

2. Bardağım kırılmadı. → Olumsuz

3. Sepette armut var. → Olumlu

4. Bu atkı benim değil. → Olumsuz

5. Bugün hiç rüzgâr yok. → Olumsuz

5. Soru Cümlesi

Bilgi almak için soru cümlesi kurarız. **mı, mi, mu, mü ayrı yazılır.** Soru cümlesinin sonuna **soru işareti** konur.

1. Ödevini bitirdin mi?

2. Kütüphane ne zaman açılıyor?

3. Yolculuk nasıl geçti?

4. Bu mektubu kim yazdı?

5. Şemsiyeni yanına aldın mı?

6. 5N1K Soruları

Ne? Nerede? Ne zaman? Nasıl? Niçin? Kim? soruları olayın ayrıntılarını anlamamızı sağlar. Her cümlede bütün soruların yanıtı bulunmayabilir.

1. Selin bahçede kitap okudu. → Kim? Selin. Nerede? Bahçede.

2. Akşam eve döndük. → Ne zaman? Akşam.

3. Çocuk sessizce kapıyı açtı. → Nasıl? Sessizce.

4. Hasta olduğu için dinlendi. → Niçin? Hasta olduğu için.

5. Babam gazete okudu. → Ne okudu? Gazete.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Cümle Bilgisi

Kısa açıklamalar • Her başlıkta 5 örnek

7. Özellikleriyle Anlatma

Bir varlığı veya yeri gözümüzde canlandıracak **özellikleriyle anlatmaya betimleme** denir. Renk, biçim, büyüklük, koku ve ses gibi ayrıntılar kullanılır.

1. Dar sokağın iki yanında eski evler vardı.

2. Küçük kuşun mavi tüyleri parlıyordu.

3. Bahçeden hoş bir çiçek kokusu geliyordu.

4. Yuvarlak masanın kısa ayakları vardı.

5. Dereden şırıl şırıl su sesi geliyordu.

8. Gerçek ve Hayal

Gerçek yaşamda **olabilecek** olaylar gerçekçidir. Gerçekte **olamayacak** olaylar hayal ürünüdür. Bir olayın henüz yaşanmaması, onu hayal ürünü yapmaz.

1. Hafta sonu köye gideceğiz. → Gerçekçi

2. Bulutlar bize şarkı söyledi. → Hayal ürünü

3. Kuşlar güneye uçtu. → Gerçekçi

4. Ay, evimize konuk oldu. → Hayal ürünü

5. Yapraklar sonbaharda sararır. → Gerçekçi

9. Duygu ve İstek

Sevinç, üzüntü, özlem ve korku gibi hislerimizi **duygu cümleleriyle** anlatırız. Olmasını istediğimiz şeyi **istek cümlesiyle** söyleriz.

1. Uzakta yaşayan kuzenimi özledim. → Özlem

2. Çiçeğim solunca çok üzüldüm. → Üzüntü

3. Sınavı kazandığıma sevindim. → Sevinç

4. Karanlık odada korktum. → Korku

5. Keşke birlikte bir fidan diksek. → İstek

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026

Cümle Bilgisi

Kısa açıklamalar • Her başlıkta 5 örnek

10. Benzetme ve Karşılaştırma

Benzetmede bir varlığın özelliği başka bir varlığa benzetilir. **Karşılaştırmada** varlıkların benzer ya da farklı yönleri belirtilir.

1. Saçları ipek gibi yumuşaktı. → Benzetme

2. Bu yol diğerinden daha uzundur. → Karşılaştırma

3. Ceylan gibi hızlı koşuyordu. → Benzetme

4. Ada, Eylül kadar uzun boyludur. → Karşılaştırma

5. Sınıfımızın en büyük çantası benimki. → Karşılaştırma

11. Abartılı Anlatım

Bir durumu olduğundan çok büyük, küçük veya fazla göstermeye **abartma** denir. Abartılı sözler çoğunlukla gerçek anlamıyla düşünülmez.

1. Seni bin yıldır bekliyorum.

2. Sana bunu milyon kez anlattım.

3. Çantam bir ton geliyor.

4. Soğuktan buz kestim.

5. Yorgunluktan ayaklarım koptu.

12. Örnek Verme

Bir düşünceyi açıklamak için örnek vermeye **örneklendirme** denir. “Örneğin, mesela, söz gelimi, gibi” ifadeleri kullanılabilir.

1. Bazı kuşlar uçamaz; örneğin penguen.

2. Bazı sporlar topla oynanır; mesela basketbol.

3. Limon, portakal gibi meyveler aldık.

4. Bazı taşıtlar suda gider; örneğin gemi.

5. Bazı dersleri çok severim; söz gelimi Türkçe.

Sorumasyon · Tüm hakları saklıdır. · 2026